

## Vendim nr. 62 datë 05.04.2024

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Holta Zaçaj, Kryetare  
Marsida Xhaferllari, Anëtare  
Marjana Semini, Anëtare

në datën 05.04.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 3 (E) 2024 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

**KËRKUES:** EDOR MOÇI DHE ELVANA MOÇI, përfaqësuar nga avokat Juxhin Vrenozi, me prokurë të posaçme.

**OBJEKTI:** Shfuqizimi i vendimeve nr. 434, datë 18.02.2015 të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr. 00-2023-1366, datë 07.04.2023 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.  
Dërgimi i çështjes për rigjykim në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë.

**BAZA LIGJORE:** Nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut ; nenet 27 dhe 71 të ligjit nr. 8577/2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Holta Zaçaj, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

## V Ë R E N:

### I

#### Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesit Edor Moçi dhe Elvana Moçi janë trashëgimtarë ligjorë të trashëgimlënësit K.M. (pala paditëse në procesin gjyqësor), i cili, me vendimet nr. 148, datë 10.12.1991 dhe nr. 180, datë 07.03.1992 të Komitetit Ekzekutiv të Këshillit Popullor të Rajonit nr. 2 Tiranë (KEKP), ka përfituar një truall me sipërfaqe 250 m<sup>2</sup> për ndërtimin e një banese vetjake, të ndodhur në rrugën “Margarita Tutulani”, Tiranë. Në datën 15.01.1992 KEKP-ja ka përcaktuar vlerën 15,000 lekë si çmim për shitjen e këtij trualli.

2. Në datën 19.03.1992 midis KEKP-së, në cilësinë e shitësit dhe trashëgimlënësit K.M., në cilësinë e blerësit, është lidhur një kontratë shitjeje për të cilën blerësi ka paguar nëpërmjet bankës çmimin e shitjes në shumën 15,000 lekë. Në datën 03.04.1992 është lidhur një tjetër kontratë shitjeje midis të njëjtave palë, shitësit KEKP dhe blerësit, trashëgimlënësit K.M., për shitjen e truallit me sipërfaqe 250 m<sup>2</sup> për çmimin 15,000 lekë, çmim ky i paguar në datën 19.03.1992. Kontratës i është bashkëlidhur vendimi i KEKP-së nr. 148, datë 10.12.1991, mandati i arkëtimit dhe genplani i vendosjes së truallit. Kjo kontratë shitjeje është vërtetuar rregullisht me aktin noterial të datës 03.04.1992 dhe është regjistruar në regjistrat publikë të kohës, në regjistrin hipotekar nr. 1128, datë 04.04.1992. Në vijim, trashëgimlënësi K.M. nuk është pajisur me leje ndërtimi dhe as ka ndërtuar banesë mbi këtë truall.

3. Sipas kërkuesve, trualli më pas është zënë në mënyrë të paligjshme nga shtetasi A.L., i cili ka ndërtuar një godinë banimi njëkatëshe dhe nga shtetasi N.Xh., i cili ka krijuar një hapësirë të gjelbër (lulishte).

4. Në datën 24.03.2005, shtetasi A.L. (i paditur në procesin gjyqësor), bazuar në ligjin nr. 9304, datë 28.10.2004 “Për legalizimin dhe urbanizimin e zonave informale”, shfuqizuar me ligjin nr. 9482, datë 03.04.2006 “Për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje” (ligji nr. 9482/2006), ka paraqitur “vetëdeklarim për legalizim” të një objekti të ndërtuar pa leje në Njësinë Bashkiake nr. 5, Tiranë. Sipas vetëdeklarimit bëhet fjalë për objektin banesë njëkatëshe ndërtuar mbi një truall në pronësi të panjohur për vetëdeklaruesin (private ose publike), me

sipërfaqe të zënë 160 m<sup>2</sup> dhe sipërfaqe ndërtimi 100 m<sup>2</sup>, ndërtuar në vitin 1994, në rrugën “Margarita Tutulani”, Tiranë.

5. Në datën 30.01.2007 zyra e urbanistikës së njësisë përkatëse të qeverisjes vendore, në zbatim të nenit 45 të ligjit nr. 9482/2006, ka hartuar procesverbalin e konstatimit, sipas të cilit është konstatuar se sipërfaqja e zënë ka qenë 228 m<sup>2</sup>, ndërsa sipërfaqja e ndërtimit 111 m<sup>2</sup>.

6. Me propozimin e ministrit të Punëve Publike, Transportit dhe Telekomunikacionit, me VKM-në nr. 1038, datë 14.10.2009 është vendosur kalimi në pronësi të poseduesve të objekteve informale i sipërfaqeve të parcelave ndërtimore të zëna, sipas listës dhe planvendosjeve përkatëse bashkëlidhur këtij vendimi, ndër të tjera edhe për 3.171 parcela ndërtimore në qarkun Tiranë. Në listën përkatëse të këtij qarku, në numrin rendor 18, figuron edhe shtetasi A.L., ku parcela ndërtimore pasqyrohet me nr. 6/381, me sipërfaqe 244, 1 m<sup>2</sup>, me sipërfaqe të bazës së ndërtimit 112,5 m<sup>2</sup> dhe numër të kateve 1. Shtetasi N.Xh. (pala e paditur në procesin gjyqësor) nuk rezulton të jetë vetëdeklarues për sipërfaqen 70 m<sup>2</sup>.

7. Në datën 04.03.2010 trashëgimlënësi K.M. i është drejtuar gjykatës me kërkesëpadi, bazuar në nenin 296 të Kodit Civil (KC), kundërdrejtuar shtetasve A.L. dhe N.Xh., duke kërkuar detyrimin e tyre t'i dorëzojnë truallin e zënë forcërisht me sipërfaqe 250 m<sup>2</sup>. Gjatë gjykimit, paditësi ka shtuar objektin e padisë edhe me kërkimin për detyrimin e të paditurve për shpërblimin e tij për posedimin e truallit për një periudhë 16-vjeçare, sipas qirave të tregut, bazuar në nenin 298 të KC-së.

8. Paditësi, më 14.06.2010, ka paraqitur ankesë pranë Drejtorisë Rajonale të Agjencisë së Legalizimit, Urbanizimit dhe Integritimit të Zonave/Ndërtimeve Informale për qarkun Tiranë, me pretendimin se janë palë në proces gjyqësor me shtetasin A.L. për objektin në proces legalizimi. Me shkresën nr. 3330/1 prot., datë 29.06.2010, ky institucion i ka bërë me dije se do të ndiqte të gjitha procedurat ligjore për kualifikimin ose jo të objektit, duke marrë në shqyrtim edhe ankesën e tij, proces ky që do të pezullohej deri në përfundim të procesit gjyqësor të iniciuar prej tij kundër vetëdeklaruesit. Ndërkohë, nga aktet nuk rezulton që procesi i legalizimit të objektit të vetëdeklaruar pa leje nga i padituri A.L. të ketë vijuar më tej.

9. Në datën 25.11.2010 është regjistruar në regjistrat e pasurive të paluajtshme, sipas sistemit të ri të regjistrimit, referuar ligjit nr. 7843, datë 13.07.1994 “Për regjistrimin e pasurive të paluajtshme”, pasuria e paluajtshme truall, me sipërfaqe 250 m<sup>2</sup>, e ndodhur në Tiranë, në volumin

41, faqja 180, zona kadastrale nr. 8270, duke u identifikuar si pasuria nr. 6/380. Ajo është regjistruar në pronësi të trashëgimlënësit K.M., i cili më 14.04.2011 është pajisur me certifikatë pronësie dhe hartën treguese përkatëse të regjistrimit.

10. Në përfundim të shqyrtimit gjyqësor, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 3332, datë 26.04.2011, ka vendosur pranimin pjesërisht të padisë, duke detyruar të paditurin A.L. t'i lirojë e dorëzojë paditësit sipërfaqen e truallit 176 m<sup>2</sup> (shtëpi banimi+truall) dhe të paditurin N.Xh. t'i lirojë e dorëzojë paditësit sipërfaqen e truallit 70 m<sup>2</sup>, duke përcaktuar shumat përkatëse që të paditurit i detyrohen paditësit si vlerë për përdorimin e sendit nga data e ngritjes së kërkesëpadisë (04.03.2010) e deri në datën e relativitetit të aktit të ekspertimit (15.12.2010).

11. Mbi ankimin e të paditurve, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 2391, datë 10.11.2011, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë për sa i përket të paditurit N.Xh., me arsyetimin që nuk ka ndonjë akt që këtë sipërfaqe ta ketë fituar në mënyrë të ligjshme, si dhe prishjen e vendimit për sa i përket të paditurit A.L. dhe kthimin e çështjes për rigjykim në atë gjykatë, me tjetër trup gjykues, duke thirrur si palë të paditur në gjykim edhe pjesëtarë të tjerë të familjes së këtij të padituri. Kundër këtij vendimi ka ushtruar rekurs pala paditëse në proces dhe Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2012-699, datë 02.04.2012, ka vendosur mospranimin e rekursit.

12. Në rigjykim, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka thirrur si të paditur shtetasen F.L. (bashkëshortja e të paditurit), si dhe ka pranuar kërkesën e palës paditëse për saktësimin e objektit të padisë dhe detyrimin e të paditurve të lirojnë dhe dorëzojnë truallin me sipërfaqe 250 m<sup>2</sup>, si dhe detyrimin e tyre të paguajnë vlerën e përdorimit të sendit në shumën 2,000,000 lekë dhe deri në ditën e dorëzimit të sendit në shumën 37,488 lekë në muaj.

13. Në përfundim të gjykimit, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 9216, datë 18.09.2013, ka vendosur pranimin pjesërisht të kërkesëpadisë, duke detyruar të paditurit A.L. dhe F.L. t'i lirojnë dhe dorëzojnë paditësit K.M. sipërfaqen e truallit 176 m<sup>2</sup>, si dhe të paguajnë vlerën e përdorimit të sendit në shumën 1,334,947 lekë deri në datën 21.02.2013 dhe nga data 21.02.2013 deri në lirimin dhe dorëzimin e sendit në masën 37,488 lekë në muaj. Kundër këtij vendimi ka ushtruar ankim pala paditëse, e cila ka kërkuar ndryshimin e tij në lidhje me vlerën e përdorimit të sendit dhe detyrimin e palëve të paditura të paguajnë edhe shpenzimet gjyqësore të

përmendura në ankim. Po kështu, ka ushtruar ankim edhe pala e paditur, që ka kërkuar ndryshimin e vendimit dhe rrëzimin e padisë.

14. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 434, datë 18.02.2015, ka vendosur ndryshimin e vendimit nr. 9216, datë 18.09.2013 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, si dhe rrëzimin e padisë, duke mos njohur si pronar paditësin, për shkak të pavlefshmërisë absolute të kontratës me të cilën i është dhënë trualli për ndërtim për shtëpi banimi. Sipas gjykatës, pretendimi i paditësit se pronësia e tij ishte konfirmuar me vendim gjyqësor të formës së prerë (vendimi nr. 2391, datë 10.11.2011), ndaj të paditurit N.XH., nuk qëndron, pasi nuk mund të konsiderohet i detyrueshëm për të paditurin tjetër në kuptim të nenit 451, shkronja “a”, të Kodit të Procedurës Civile (KPC), si në aspektin formal, ashtu edhe në atë material. Kundër këtij vendimi ka paraqitur rekurs pala paditëse, duke pretenduar lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë.

15. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-(1366), datë 07.04.2023, ka vendosur mospranimin e rekursit, me argumentin se rekursi i paraqitur nga paditësi K.M. është bërë për shkaqe të ndryshme nga ato që parashikohen në nenin 472 të KPC-së dhe se Gjykata e Apelit Tiranë ka respektuar ligjin material, duke e interpretuar dhe zbatuar drejt atë.

16. Në datën 29.01.2024, përmes shërbimit postar, kërkuarit, në cilësinë e trashëgimtarëve ligjorë të shtetasit K.M. (paditësi në procesin gjyqësor të kundërshtuar) i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me ankim kushtetues individual, sipas objektit të tij.

## II

### Pretendimet e kërkuarëve

17. **Kërkuarët**, në mënyrë të përmblodhur, kanë pretenduar se vendimet e kundërshtuara u kanë cenuar:

17.1. *Të drejtën për proces të rregullt ligjor*, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

17.1.1. *Parimit të paanshmërisë, pasi gjykata e apelit ka dhënë dy vendime të kundërta mbi të njëjtin fakt* juridik. Ajo gjatë shqyrtimit të çështjes nuk i është përmbajtur objektit dhe pretendimeve të ankimit të palëve, por e ka gjykuar çështjen jashtë këtyre pretendimeve.

17.1.2. *Parimit të sigurisë juridike të lidhur me gjënë e gjykuar (res judicata)*, për shkak se për të njëjtën tokë truall objekt gjykimi, gjykata e apelit, me vendimin

nr. 434, datë 18.02.2015, i ka zhveshur ata nga e drejta e pronësisë, të cilën ia ka njohur vendimi i mëparshëm i së njëjtës gjykatë me nr. 2391, datë 10.11.2011, duke krijuar në këtë mënyrë dy standarde të ndryshme të interpretimit të ligjit.

17.2. Të drejtën e pronës, të garantuar nga neni 41 i Kushtetutës, pasi gjykata e apelit dhe Gjykata e Lartë, me vendimet e tyre, kanë vendosur në mënyrë abuzive dhe të padrejtë, në shkelje të rëndë të ligjit, duke përdorur autoritetin gjyqësor në një mënyrë të paligjshme. Gjykatat e kanë trajtuar çështjen e pronësisë duke përdorur një referencë të gabuar ligjore, pasi regjimi juridik i tokës truall është rregulluar me ligjin nr. 7512, datë 10.08.1991 “Për sanksionimin dhe mbrojtjen e pronës private, të nismës së lirë, të veprimtarisë private të pavarur dhe privatizimit” dhe jo me ligjin nr. 7501, datë 19.07.1991 “Për tokën”, i cili aplikohej për regjimin juridik të tokave bujqësore. Cenimi i së drejtës së pronës, si përjashtim, mund të bëhet vetëm në formën e shpronësimit, që realizohet me ligj dhe vetëm për interesa publikë.

### III

#### Vlerësimi i Kolegjit

##### A. Për legjitimitimin e kërkuësve

18. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

19. Në çështjen konkrete, Kolegji vlerëson se kërkuësit legjitimohen *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, pasi sipas dëshmisë së trashëgimisë të datës 17.11.2021 janë trashëgimtarë ligjorë të palës ndërgjyqëse në procesin gjyqësor të kundërshtuar, ndaj kanë interes të drejtpërdrejtë në çështjen e paraqitur.

20. Një kriter tjetër është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, i parashikuar nga nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, i ligjit nr. 8577/2000, që kërkon shfrytëzimin në rrugë normale të mjeteve juridike efektive, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe të frytshme për një çështje konkrete. Shterimi i mjeteve juridike efektive përbën parakusht që duhet përmbushur nga kërkuesi, i cili përpara se t’i drejtohet Gjykatës duhet të vërtetojë se ka përdorur të gjitha mjetet ligjore të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura (*shih vendimet nr. 31, datë 29.05.2023; nr. 15, datë 11.03.2021; nr. 38, datë 25.04.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Kolegji vëren se kërkuesit kanë kundërshtuar vendimet e gjykatës së apelit dhe të Gjykatës së Lartë që kanë përmbyllur në themel procesin gjyqësor të iniciuar prej tyre të lidhur me të drejtën e pronës. Në këtë situatë ata kanë shteruar në formë dhe substancë mjetet e zakonshme të ankimit dhe nuk kanë më mjete të tjera ligjore në dispozicion, për rrjedhojë e kanë përmbushur edhe këtë kriter.

22. Për sa i përket legjitimitimit *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, afati për paraqitjen e ankimit kushtetues individual është 4 muaj nga konstatimi i cenimit të së drejtës. Në rastet e kundërshtimit të vendimeve gjyqësore, Gjykata e ka llogaritur afatin ligjor 4-mujor duke filluar nga data e shpalljes së vendimit nga gjykata që ka përfunduar procesin gjyqësor, pra nga organi gjyqësor që përbën mjetin e fundit ankimor, nëse kërkuesi nuk provon në nivel kushtetues se ka marrë dijeni në një datë të ndryshme. Ajo ka pohuar se në rastin kur ankimi ka të bëjë me një vendim të Gjykatës së Lartë, data e marrjes dijeni konsiderohet data në të cilën vendimi i arsyetuar bëhet i disponueshëm për palët përmes depozitimit të tij në sekretarinë gjyqësore dhe publikimit në faqen zyrtare ose me njoftimin elektronik të tij, në rast se palët kanë lënë të dhënat elektronike të kontaktit (*shih vendimin nr. 42, datë 19.09.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Në rastin konkret, Kolegji vëren se Gjykata e Lartë është vënë në lëvizje nga rekursi i paraqitur nga pala paditëse. Të dhënat e tjera të çështjes së kërkuesve, përfshirë edhe njoftimin e datës 21.03.2023 për shqyrtimin e çështjes në datën 07.04.2023, rezultojnë të publikuara rregullisht në faqen elektronike të Gjykatës së Lartë. Procesi gjyqësor i kundërshtuar nga kërkuesit ka përfunduar me vendimin e datës 07.04.2023 të Gjykatës së Lartë dhe sipas informacionit të këtij institucioni, të përcjellë në rrugë shkresore, vendimi është publikuar në faqen zyrtare në datën

19.05.2023. Ndërkohë, ankimi kushtetues individual është paraqitur në Gjykatë në datën 29.01.2024, pra pas 8 muajve e 10 ditëve nga data e publikimit të vendimit. Në përmbajtje të ankimit kushtetues kërkuesit kanë parashtruar se nuk kanë marrë dijeni në rrugë zyrtare për datën e publikimit të vendimit (*shih paragrafin 30 të kërkesës*), pa dhënë ndonjë argument për të shpjeguar ekzistencën e shkaqeve ose rrethanave që mund t'i kenë penguar për marrjen dijeni me vonesë të vendimit. Vetëm paraqitja e vendimit gjyqësor me shënimin “*u paraqit në sportel për tërheqje vendimi më 22.12.2023*” nuk provon datën e marrjes dijeni efektivisht të kërkuesve për të, pasi një shënim i tillë mund të vendoset në çdo kohë dhe me kërkesë të kujtdo që paraqitet në Gjykatën e Lartë. Ndaj në këtë aspekt, pretendimi i tyre nuk mund të rrëzojë prezumimin për marrjen dijeni ditën e publikimit të vendimit.

24. Për sa më sipër, Kolegji çmon se momenti i konstatimit të cenimit të të drejtave duhet konsideruar data 19.05.2023, kur vendimi është publikuar në faqen zyrtare. Për rrjedhojë, kërkuesit e kanë paraqitur ankimin kushtetues individual përtej afatit ligjor 4 - mujor, ndaj nuk legjitimohen *ratione temporis*. Në kushtet kur ky kriter paraprak nuk plotësohet, analiza e përmbushjes së kriterit tjetër të pranueshmërisë që lidhet me legjitimitimin *ratione materiae* bëhet i panevojshëm, për shkak të karakterit kumulativ të tyre.

25. Në përfundim, Kolegji çmon se ankimi kushtetues individual nuk plotëson kriteret ligjore paraprake për pranimin e tij për shqyrtim në seancë plenare.

### **PËR KËTO ARSYE,**

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pikat 1 dhe 2, shkronja “ç”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

### **V E N D O S I:**

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.